

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamljene števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačilno in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2-60. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. - Natismila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELFON št. 11-57

BRZOJAVNE VESTI.

Cesar Fran Josip.

DUNAJ 3. Cesar je danes predpoludne razun ministerskega predsednika barona Gautscha vsprejel v posebni avdijenci tudi višjega dvornika kneza Montenuovo in državnega vojnega ministra barona Schönauha.

Danes predpoludne je bil končno določen potovalni program vladarja. Cesar odpotuje v Išli v soboto dne 8. t. m. To se je radi tega spremenilo, ker bo cesar ta teden delil še nekoliko avdijenc. — Nadvojvoda Karol Fran Josip, ki dospel jutri zvečer iz Pianora, se bo vladarju osebno zahvalil, da je cesar privolil v zaroko s princem Zito Bourbon-Parmsko.

Cesar pride osebno na Dunaj na otvoritev državnega zbora. Na Dunaj pride dne 17. t. m. V torek dne 18. t. m. bo prečital cesar prestolni govor in se potem takoj vrne v Išli.

Sklicanje državnega zbora.

DUNAJ 3. Drž. zbor je sklican za dne 17. julija.

Ogrska zbornica.

BUDIMPEŠTA 3. — Posl. Lovaczy (Justhova stranka) je kritikoval obrambno refomo, in izjavil, da je stranka neodvisnosti sklenila preprečiti vzakovitev obrambne predloge in vsako drugo vlado prisiliti, da uresniči splošno volilno pravico. — Potem ko je govoril še posl. Emerih Ivanka (Košutova stranka) je bila razprava prekinita.

Vojni minister ne odstopi.

DUNAJ 3. V zadnjem času so se pojavile tukaj govorice, češ, da odstopi državni vojni minister baron Schönauha. Kakor poročajo c. kr. brz. biro-u od kompetentne strani, so te govorice izmišljene in brez vsake podlage. Te govorice so bržkone nastale radi tega, ker se ni vojni minister udeležil slavnosti spuščenja v morje dreadnoughta „Viribus unitis“. To pa radi tega ne, ker je hotel vojni minister kakor organizatorični predstojnik poveljnika vojne mornarice na ta častni dan mornarice postaviti na prvo mesto velezaslužnega admirala.

Predsednik Fallieres odpotoval na Holandsko.

PARIZ 3. Predsednik Fallieres in minister za unanje stvari De Salves sta ob 3. uri pop. odpotovala na Holandsko.

Sestava novega srbskega ministertva.

BELIGRAD 3. Kralj se je posvetoval z obema radikalnima voditeljima Pasićem in Davidovićem in je na to poveril sestavo kabineta predsedniku skupščine Nikoliću. — Nikolić je izjavil, da vsprejme misljo še le po konferenci radikalnih voditeljev, kjer se odloči o koalicijskem vprašanju.

BELIGRAD 3. „Samouprava“ je priobčila komuniké, v katerem pravi, da se Pasić umakne ne iz rodbinskih ozirov, marveč iz čisto političnih razlogov. Ne ustopi v noben kabinet, ker se hoče radi prenapornega dela nekoliko časa odpočiti v rodbinskem krogu.

Maroko.

PARIZ 3. „Ag. Havas“ poroča iz Madrida: Španska vlada je sklenila pozvati v Madrid podpolkovnika Silvestra, poveljnika španskih čet v El Ksaru.

PODLISTEK.

Češka Magdalena.

Zgodovinska novela iz XIV. stoletja. — Spisal Ferdinand Schulz. — Poslovenil H. V.

Tedaj še-le so jo primerjali z vsemi ostalimi kraljevimi ljubicami in spoznali, da vse skupaj niso imele nad Kazimirjem toliko vpliva, kolikor si ga je pridobila ona sama v tako kratkem času. Ravno tako, kakor da jo je bilo peklo samo poslalo semkaj, da poljsko kraljevstvo, ki se je ravno v zadnjih dvajsetih letih Kazimirjeve vlade tako mogočno razcvetelo, izpodkoplje in uniči poljski narod. Raje bi videli, da si je kralj privel toliko ljubic, da ne bi bili zadostovali za-nje vsi njegovi gradovi, samo da bi ne bili nikdar niti zagledali te Pražanke!

Še mogočnejše je vzrastlo sedaj v poljskem narodu sočutje do zavržene kraljice Adelhaide. Spominjali so se, kako srečni časi so bili za vse, dokler je ona sedela na prestolu poleg Kazimirja. Obče

Štrajk mornarjev na Angleškem končan.

GRIMSBY 3. Štrajk pristanišnih delavcev je končan. Ker so ugodili zahtevam delavcem, so danes ob 9. uri predpol. zopet pričeli delati.

LIVERPOOL 3. Voditelj tukajšnjega štrajka Thomann je izjavil, da je štrajk končan. Pri večini paroplovnih družeb so štrajkovci danes zopet pričeli z delom.

Vročina v Ameriki.

NEW-JORK 3. Skoro po vseh deželah Združenih držav vlada velika vročina. V New-Jorku je umrlo vsled vročine 10, v Čikagu 5 oseb. Na stotine oseb se je na ulicah zgrudilo na tla, mnogo jih je utonilo pri kopanju. Na tisoče New-Jorčanov prenočuje v parku in ob bregovih.

Frant. vari 3. Švedski kralj Gustav, ki se je mudil tukaj več tednov, je danes predpoludne odpotoval v svojim spremstvom.

Rim 3. Na čast turškemu prestolonasledniku Jusufu Izedinu je bila danes predpoludne revija 5. grenadirskega polka in drugih vojaških oddelkov. Reviji je prisostvoval tudi kralj, vojni minister, načelnik generalnega štaba in drugi vojaški dostojanstveniki.

Tiflis 2. Trideset verst od Karsa so našli sledove velikega mesta s trdnjavnimi zidovi iz poganske dobe in podobe bogov v živalski podobi.

Rotterdam 3. Danes so pričeli tukaj štrajkati pristanišni delavci. Branili so raztovoriti parnik „Ixion“, ki ima oditi v Amsterdam.

Za naše šolstvo.

Govor drž. posl. dr. Rybářa na manifestacijskem shodu v „Narodnem domu“ dne 2. julija 1911.

Častiti zbor! Cenjeni zborovalci! Po občirnem, temeljitim in veleznanimim referatu g. ravnatelja Ulčakarja, ki smo ga čuli ravnokar, moramo imeti občutek lačnega reveža, ki gleda skozi velika okna v elegantno restavracijo, a nima sredstev, da bi mogel vstopiti in biti deležen dobrot, ki jih notri prodajajo. V takem položaju smo mi tržaški Slovenci danes. Lačni stojimo zunaj, če tudi stoji notri bogato obložena miza. Imeti moramo torej občutek ne le poniževanja, ampak tudi ogorčenja. Še več: nam mora biti celo huje nego onemu lačnemu revežu, kajti on nima denarja, da bi mogel vstopiti v restavracijo, mi pa moramo plačevati bogato obloženo mizo, ne da bi smeli poleg. Po vsej pravici je torej prišla Avstrija v pregovor kakor država neverjetnosti. Kar ne bi bilo možno nikjer drugod, se v Avstriji v resnici dogaja z nami in to povsodi, posebno pa na šolskem polju.

Ze g. ravnatelj Ulčakar je naglašal, da je Italija, kar se tiče ljudskega šolstva, blizu na zadnjem mestu med evropskimi državami. V Italiji je namreč pokrajina, kjer tako vlada analfabetizem, da zna komaj kak sindaco (župan) čitati in pisati. Ali italijanska vlada se zaveda nevrednosti takega stanja in izdaja stroge naredbe, s katerimi hoče prisiliti ljudstvo, da bo pošiljalo svoje otroke v šolo. — Tudi v drugih državah in tudi drugod po Avstriji kaznujejo oblasti stariše, ki ne pošiljajo svojih otrok redno v šolo. Pri nas pa je ravno narobe. Mi silimo v šolo, a poklicani faktorji jih

sočutje se je tedaj obrnilo k njeni nesreči, smatrali so jo za mučenico, za revno nedolžno žrtev kraljevih strasti, ki so jih razvneli čarovnice, izmed katerih najnevarnejša je prišla na zadnje, da potegne v pogubo kralja in narod.

Zaključek vseh teh občutkov in razmotrivanj je bil ta, da je iz sredine kmečkega naroda, s katerim je kralj Kazimir vedno gojil najbolj prijateljske razmere, imelo oditi Wawel odposlanstvo s prošnjo, naj blagovoli gospo Kristino odgnati od sebe in se sam vrniti k svojemu narodu in k svojemu vladarskemu dostojanstvu.

Meščanstvo in plemstvo, ki sicer ni bilo proti kmetom posebno laskavo, je to pot njim poverilo važno vlogo, v nadi, da radi njih kralj izpolni željo vsega naroda preje, nego če bi ga oni sami prosili za to.

Odposlanstvo kmetov se je v resnici odpravilo na Wawel in je bilo od kralja jako ljubeznjivo vsprejeto. A vračalo se je jokajoč. Kralj je mirno poslušal vse, kar so v svoji priprostosti spregovorili v imenu vsega naroda, odgovoril jim je pa strogo:

„Sporočite onim, ki so vas sem poslali, naj bolje varujejo svoje vratove. Jaz

nam nočejo dati. Ako je kaj nepravilnega na svetu, je to stanje, ko mi zahtevamo, a vlada nam noče dati tega, kar drugim usiljuje.

V Trstu imamo zato samo nemških in italijanskih šol, slovenskih pa ne, dasi ima po osnovnih zakonih vsakdo pravico do šolske vzgoje v materinem jeziku. Saj je dobro — in jaz sem gotovo zadnji, ki ne bi pripoznaval tega, da je dobro za vsacega človeka, če zna tudi druge jezike. Toda vprašati se moramo, zakaj naj to pravilo velja samo za nas, zakaj ne tudi za Nemce in Italijane, zakaj tudi oni ne pošiljajo svojih otrok v šole, kjer bi se učili v tujih jezikih?! Tega ravno ne doživite nikdar, da bi kak Nemec pošiljal troka v slovensko šolo, da bi se tam učil slovenskega jezika. Saj je znano, da Nemci, če jih je le 10 skupaj, že zahtevajo nemško šolo za svoje otročiče. In vsikdar vidim, kako vlada naravnost hiti, da ustreza vsaki taki zahtevi Nemcev. Če pa že prav ne morejo izsiliti iz vlade ustanovitve nemške šole, pa jim daja izdatne podpore. Celo v našem Skednju, kjer je le par talmi-Nemcev, ki jih je poslala tjakaj Kranjska industrijalna družba, je pridelila vlada tamkajšnji „Schulvereinski“ šoli kar dva državna učitelja. In celo v Dalmaciji, kjer je prebivalstvo po 98% hrvatsko-srbsko, a po 2% italijansko, ustanavlja vlada nemške šole za par uradnikov in oficirjev. Tako v Zadru in celo tudi v ponosnem našem Dubrovniku.

Za nas, ki smo vendar avstrijski državljani, od katerih država strogo zahteva vršenje vseh državljskih dolžnosti, za nas nima država nikdar denarja za ustanovljenje šol. Tako ga nima tudi v Trstu, v tem prevažnem mestu, v katerem je slovensko prebivalstvo važen faktor tudi za državno politiko.

Za nas ni denarja. Pač pa ima avstrijska vlada denarja za Albance, ki so turški podaniki. Za Albance ustanovlja vlada šole z našim denarjem. Vi si gotovo mislite, da so to šole za albanski učnim jezikom. — Motite se. Avstrija ustanovlja in vzdržuje v Albaniji — italijanske šole. Če je že to velik nemisel s pedagogično-didaktičnega stališča, pa je naravnost neverjetno se stališča posledic, ki jih imajo te šole za avstrijske državne koristi. Posledica je namreč ta, da se širjenjem italijanskega jezika v Albaniji odpirajo vrata italijanski trgovini in industriji, ki v Albaniji posebno v Skadru in ob skadarskem jezeru skoro popolnoma izrine avstrijsko trgovino in industrijo. In k ustvarjenju takih posledic pomaga avstrijska vlada sama z našim denarjem! Potem pa recite, da-li ni Avstrija država neverjetnosti! Kaj tako bedastega res ne bi bilo možno nikjer na svetu!

Kako naj odpomoremo temu škandalu? Protestiramo že leta in leta, a skušnje nas uče, da vsi naši protesti ne hasnejo. Jaz vidim le eno pot do ozdravljenja teh razmer: državno vstrojstvo naj se prevredni v smislu narodne avtonomije tako, da bo vsak narod sam odločal glede svojih kulturnih potreb in razpolagal s sredstvi, ki jih ima na razpolago. Dokler se to ne zgodi, ostane šola bojno sredstvo v rokah močnejših narodov, torej tudi naših nasprotnikov. Ob sedanjih razmerah šola ni le to kar bi morala biti, to je učilnica, ampak je tudi narodno-politično bojno sredstvo, s katerim skušajo grabiti naše otroke iz naročja naših mater.

nisem nikoli vpraševal ni jednega izmed njih, kako živi on med svojimi štirimi stenami, kaj hrani pod svojo streho za svojo radost in zabavo. Kar dovoljujem tudi svojemu najnižjemu podaniku, bo morda dovoljeno tudi meni... Kar se pa tiče mojega kraljevskega dostojanstva, svetujem vsakomur, naj me ne spominja nanje. Mogel bi zanje sam najprvo trpeti...

Tako je prošnja in volja vsega naroda, izražena na usta prvih kraljevih ljubljencev in varvancev, zadela na popolen nevspreh v stvari, ki je po prepričanju vseh grozila tudi kraljevi zdravi pameti in obstanku vse poljske države. Vendar se kralj po odhodu prosilcev ni mogel otresti močnega utisa, ki ga je napravila nanj njihova odkritosrčnost.

Sedaj se je še-le sam prestrašil spremembe, ki jo je opazal na sebi. Ni mogel zatajiti, da je sedaj bolj nagnen k miru z vsemi sosedi nego kedaj popreje. Nehote je priznal, da je podjarmljenim in pridobljenim pokrajinam popustil vajeti, in zgrozil se je, ko je preračunal, kako dolgo ni več imel na sebi vitežkega oklepa in kako dolgo je že temu, odkar ni niti za eno uro zapustil Wawela. Vse to od dneva, kar si je bil privel lepo Pražanko.

In žalibog jim naši zakoni dovoljujejo to in jim dajajo moč za to. Najhujše zlorabljenje šole v narodno politične svrhe se pa vrši ravno pri nas v Trstu. Ker nimamo niti deželnega šolskega zakona, imajo naši nasprotniki šolstvo popolnoma v svojih rokah. Od kje naj bi torej prihajala pravičnost in ljubezen do slovenskega šolstva?

To stanje se mora enkrat nehati, da ne bomo odvisni le od milosti družih. Če plačujemo za šolo, hočemo tudi sami odločevati, kje in koliko šol potrebujemo. Vsako našo zahtevo, pa naj je še tako opravičena, nam magistrat odbija. A če se pritožujemo na višje mesta, navadno ne dosežemo nič posebno za to, ker nimamo jasnega dež. zakona, na katerega bi mogli naslanjati svoje pritožbe. (Zvršetak pride).

Koliko Slovencev je v Trstu?

Slovani so napravili sami svoje ljudsko štetje.

Tako je pisal „Lavoratore“ dan po prvih volitvah dne 13. m. m. Če so nas potajili na ljudskem štetju, nas niso mogli potajiti pri volitvah. Številke, oddane na volitvah za slovenske narodne kandidate, govore jasen in razločen jezik. Račun je povsem preprost.

Oddanih je bilo:
za slovenske narodne kandidate . . . 10.654
za italijansko-liberalne kandidate . . . 14.388
za socialnodemokratične kandidate 10.237
Skupaj . . . 35.279
glasov.

Ako računamo na vsakega volilca pet oseb, dobimo 176.395 prebivalcev. K temu številu treba prišteti 45.000 regnikolov, kar da 211.395. Glasu u zadnjega ljudskega štetja pa je v Trstu 227.000 prebivalcev. Ostalo nam bi torej okoli 18.000 oseb, kar bo vsekako odgovarjalo skupnemu številu Nemcev, ogrskih, grških in drugih podanikov.

Ker se tujih podanikov pri ljudskem štetju sploh ne šteje po občevalnem jeziku, mora torej tu priti v poštev edino-le domače prebivalstvo. In za to imamo na podlagi gorenjega računa v polago število 171.395.

Ker je bilo oddanih za Italijane 14.388 glasov, je torej število Italijanov 71.440 in število Slovencev 10.654 × 5 = 53.270.

Vprašanje je sedaj, kako razdeliti socialistične glasove?

V okolici smemo brez drugega šteti vse socialistične glasove k slovenski narodnosti. Če je tudi kak Italijan glasoval za Kristana, je pa mnogo več Slovencev-cikorijašev oddalo svoje glasove za Oblaka. Smemo torej mirne duše računati, da so vsi socialistični glasovi v okolici slovenski.

V mestu smemo računati, da je med socialističnimi glasovi najmanj četrtina slovenskih, kar daja 2027 slovenskih glasov. Ako prištejemo 2127 glasov v okolici, znaša 4154 × 5 = 20.770, ki dajajo, prišteti k gornjemu številu 50.270, skupno 74.070 Slovencev v Trstu in okolici. Na isti podlagi računano dobimo število 101.855 Italijanov, avstrijskih podanikov. Razmerje med Italijani in Slovenci v Trstu bi bilo torej 101 : 74, ali v odstotkih 42,8%. Slovencev, proti 57,2% Italijanov. Vendar se da te številke še v marsičem predrugačiti Slovincem v prilog in v škodo Italija-

Občutil je to očitjanje v notranjosti, peklo ga je... Toda, kako naj to spremeni, da bi se ne zdelo, da so kmetje kaj dosegli pri njem, da se je podvrgel njihovi volji, da priznava njihovo nadzorstvo nad seboj?

Prav imajo, treba se je zopet pokazati narodu v orožju, odriniti v boj, obhoditi s poljskimi četami meje, razširjene še-le nedavno in utrditi ob njih svojo vlado... To vse se zgodi... toda odstraniti gospo Kristino od sebe, oddaljiti jo od Wawla... biti brez nje... ne, ne, nikoli, da bi mu njegovi podložniki ukazovali, kaj mu sme ugajati, kaj ga sme veseliti, kaj sme on ljubiti...

„Vse jim storim po volji; takoj jutri dam znamenje za bojno ekspedicijo, kruto bom kaznoval upor v Rusiji in v Mazovskem; če hočejo videti, da imam še močno roko, privlečem jim upornike in izdajalce na vrveh v sredino Krakova na namestje... Toda, kar se tiče gospe Kristine, tu pa mi ne sme nihče na svetu ni braniti ni ukazovati... Ta ostane pri meni... To edino veselje si izgovarjam za vse svoje delo, za ves svoj napor“...

(Pride še).

nom. Vendar naj za danes zadoščajo te številke, ki dokazujejo nepobitno, da je v Trstu in okolici 74.000 Slovencev.

In za danes naj to zadošča. Na vsak način se še povrnimo k temu predmetu, ker nam te številke govore jasno in razločen jezik, da si preje, nego mislimo to, moramo pridobiti tu oni upliv in ono besedo, ki nam pritiče po našem številu in po zemljepisni legi tega mesta.

„DRŽAVNA STRANKA“.

O tem predmetu je prinesla tudi praška „Union“ istočasno z nami zanimiv članek. V spopolnitev naših izvajanj naj podamo tu nekaj komentarja, ki ga je prinesla „Union“. Piše namreč med drugim:

Proti državni enotnosti gotovo bi ne bilo treba mnogo prigovarjati. Ali ker se že tako resni kaže, kakor je grof Trauttmansdorff, puščajo zavajati, da razmišljajo in pišejo o takih amaterskih stvarih omenjene revije („Oesterr. Rundschau“), zato se moramo tu na kratko dotakniti nekaterih momentov.

Ravno očetje sedanjih reševalcev državne enote so očetje dualizma in ločitve. Raztrganje monarhije je bilo svoječasno tostran in onkraj Litve favorizovano zato, ker se je mislilo, da se bo na ta način lažje „krotilo“ nemške in nemadarske narode. To se seveda ni posrečilo niti očetom ločitve niti njihovim sinovom in tudi vnuki nimajo nobenega upanja več, da bi kaj dosegli v tem oziru. Ker pa je ločitev provzročila tudi sicer politično, državno-pravno in gospodarsko škodo, se hoče sedaj s trudom zlepiti skupaj, kar je bilo ločeno pred več nego 40 leti. Gospod Chlumecky se zavzema za enotnost države, a pozablja pri tem, da si ravno njegovi najintimnejši prijatelji postavljajo nove ideale in delajo na ločitev kraljevstva Češkega ter nočejo, da bi prišlo tostran Litve prej do miru, dokler se jim ne posreči, da dosežejo ločitev. Sploh pa sodi „Union“ o predlogu barona Chlumeckega skeptično, kakor mi, in pravi: „Dokler ni avstrijskim narodom zagotovljen obstanek, da smejo biti lahko brez skrbi glede svoje narodne, kulturne in gospodarske bodočnosti, dotlej gotovo ne morejo biti v položaju, da bi se podali v tabor, kamor jih tako slavnostno vabi baron Chlumecky.“

Dnevne vesti.

Poslanec Heilinger je postal na načelnikstvo krščansko-socialne stranke pismo, v katerem pravi, da so ga dogodki poslednjih dni privedli do tega, da izstopi iz krščansko-socialne stranke, ker da ne more v enem klubu sedeti skupno s človekom, kakor je dr. Weltskirchner, ki je toliko oškodoval interese uradništva in obrtništva in je s svojimi trgovskimi dogovori predal vso gospodarsko politiko v roke agrarcem.

Boj za predsedništvo v poljskem klubu. Med Poljaki se vrši boj za to, kdo bo predsedoval poljskemu klubu. Za to mesto kandidirata konservativec, bivši finančni minister Bilinsky in dr. German, pristaša poljske demokratične stranke. Odločitev leži v rokah poljske ljudske stranke, ki odda svoje glasove najbrže Bilinskemu.

Francoski dijaki proti Nemčiji. — V Toulonu je imelo 5000 francoskih vseučilišnikov shod, na katerem so ostro protestovali proti izgonu francoskega dijaka Mounéja iz Strassburga. Po shodu se je vršil po mestu demonstrativni obhod, na katerem so udeležniki vpili: „Živela Alzacija-Lotaringija!“

Domače vesti.

Imenovanje. Gosp. Fran Visenja k, postajni ekspedijent pri južni železnici je imenovan asistentom.

Nedeljski manifestacijski shod. Primerno bi bilo, da bi priobčili oba referata po vrsti kakor sta bila podana. Ker pa je

PODLISTEK.

Naše gledališče.

Intendantovo poročilo na občnem zboru „Dramatič. društva“ dne 1. julija 1911.

Posebno me je veselilo, ko sem videl dramske predstave, klasične, literarne igre razmeroma prav dobro obiskane. To me je tudi opogumilo, da smo že kmalu v začetku sezone začeli dajati tudi popoldanske predstave. Vsako nedeljo in praznik smo imeli kako popoldansko in redno, večerno predstavo. Popoldanske predstave so bile reprize prejšnjih večernih premier — odtod torej toliko repriz. S popoldanskimi predstavami sem hotel ne samo koristiti potrebnemu društvu, hotel sem marveč tudi privaditi ljudi na gledališče, posebno tiste, ki večernih predstav morda ne morejo obiskovati. Izkazalo se je, da smo vstregli s tem marsikomu, le sebi ne kaj posebno, ker so se stroški vsled teh predstav precej pomnožili. Vendar pa smo se zavedali in se še zavedamo, da smo tako vršili plemenito nalogo našega kulturnega, vzgojnega narodnega zavoda.

potrebno, da referat g. ravnatelja Uličarja radi mnogih zanimivih zgodovinskih podatkov in obilice važnih števil pregleda gosp. govornik sam, priobčujemo poprej Rybářev govor.

Hujskanje nadaljuje. To, kar si dovoljuje te dni proti nam italijansko časopisje, presega že vse meje. Neka umazana cunja, v katero pišejo najbolj propali subjekti našega mesta, piše, da so v mestnih službah protežirani Slovenci. Pri plinarni da je 40%, v norišnici 70%, v drugih mestnih službah 50% Slovencev!

Na take bedarije pač ni vredno odgovarjati!

Drugače je z „Indipendentom“, ki ga sicer redkokdaj čita, ki pa izraža mnenje onih krogov, ki danes gospodarijo na magistratu. Ta list, ki je sicer tu pa tam tudi resen, dela te dni „vredno“ azistenco Kutinovu „Hudičevemu repu“. On tolče dan za dnevom na veliki boben in misli, da bo s svojim tam-tamom rešil italijanstvo Trsta. Mi smo že povdarjali, da vsega tega bojkotnega gibanja med Italijani ne smatramo resno, ker znamo, da je — neizvedljivo. Vendar smatramo za dolžnost, da obveščamo svoje čitatelje o vsem, kar nasprotniki sklepajo proti nam.

Včerajšnji „Indipendente“ objavlja pod naslovom „La difesa“ članek, v katerem pozivlja direktno na bojkot. Zahteva od hišnih gospodarjev, naj odpuste slovenske vartarje, trgovce, da ne smejo več pozivati uradnike od zunaj itd., ter grozi vsem „izdajalcem“, da jih objavi po imenu.

Mi samo prosimo naše ljudi, naj nas obveščajo o vsem, kar doznajo o bojkotnem gibanju. Ob enem bodi našim ljudem naznanjeno v pomirjenje, da tudi mi ne držimo rok križem, ampak da se pripravljamo za vse slučaje. Gospodje že dobé odgovor, kakoršnega gotovo ne pričakujejo, ker jim odgovorimo „coi fatti, e non colle ciacole“.

Mnenje pametnega Nemca. Prejeli smo: Kako si naše pravične zahteve na šolskem polju pridobivajo polagoma vendar priznanja, naj kaže sledeči karakterističen slučaj. Ko sem se v nedeljo vračal z velikega shoda v „Narodnem domu“, sta se v senci pri vojašnici dva na videz inteligentna Nemca pogovarjala o naših zahtevah. In eden njih je menil: „No ja, man gebe den Slaven ganz einfach das, was ihnen gesetzlich gebührt. (Naj se da Slovanom jednostavno to, kar jim gre po zakonu!) Nisem mogel drugače, nego da sem se jima pridružil reši: „Saj družega mi tudi ne zahtevamo!“ Slovenski stari oče.

Slavnoznani administrator hiš glasoviti Cesca, s katerim smo imeli že o priliki ljudskega štetja posla, je slovensko peticio, ki je prala že 15 let za njegovo družino, odpustil ter jo poslal k dru. Rybářu!

Mi si to zapomnimo! Cez sedem let in pol pride vse prav! Tudi njemu se utegne zgoditi, da ga nekega lepega dne pošlje kak slovenski hišni gospodar k — g. Menesiniju!

Izbruhi onemogle jeze. — Ko so se minule nedelje vozili Sokoli k sv. Ivanu, so neki skupini žvižgali pri Chiozzi; dvema drugima skupinama se je zgodilo enako pred kavarno Milano v ulici Stadion. Zvečer pa je doletela dr. Gregorina čast, da so mu žvižgali pred kavarno „Milano“ zbrani lahončki, ko se je v družbi dveh drugih gospodov, ki sta pa bila v civilni obleki, vračal v sokolskem kroju od sv. Ivana. Dr. Gregorin se je obrnil proti ljubeznjivim gospodičem, ki so žvižgali, se ironički poklonil in salutiral fini, v ugledni kavarni „Milano“ zbrani družbi. To jih je tako „panalo“, da so kar obmolknil.

Sokolska slavnost pri sv. Ivanu in redarstvo. K nedeljski sokolski slavnosti nam bi bilo še posebno povdarjati, da je vsa slavnost vzlic velikemu navalu izvršila brez vsakega najmanjšega incidenta, kar je pa na vsezadnje le samoobsebi umevno.

Saj smo s popoldanskimi predstavami vzeli raznim krčmam in plesiščem slovenske služkinje in posle sploh, ki večernih predstav ne morejo posecati. Omogočili smo s tem obisk naših predstav okoliškim Slovincem in šolski naši tržaški mladini, kateri smo dajali izdatno število prostih vstopnic.

Jaz sem tako smel in trdim, da če bi že ne bili z ničemer drugim delali po tendancah narodnega zavoda, že s tem smo, kolikor smo le mogli, izvrševali plemenito misljo našega gledališča.

Burk in veseloiger je bilo torej prav malo. In kar me je najbolj veselilo, je bilo to, da jih ni nihče pogrešal.

Pri igrar s petjem se je pa pokazalo, da nam je treba stalnih pevcev in gledališke godbe. Dobili smo res več navdušenih in požrtvovalnih mladih gospodov in gospodičen, ki so obljubili brezplačno sodelovanje. Za to plemenito dobroto se jim tudi tukaj najiskrenejše zahvaljujem, zlasti pa gospodu Pollú, ki jih je zbral in učil cele večere, včasih do ene ali dveh po polnoči in več tednov vsak dan. Vsi skupaj so se žrtvovali iz čistega veselja in z željo, da bi nam pomagali sanirati denarne težkoče. Naš odbor ve, kako težko je bilo začetno delo, je videl, koliko samozatajevanja je bilo treba vsem. Zato je pa tudi prepričan, da je gle-

Zato tudi ne moremo umeti, čemu je redarstvo alarmiralo tako velik varstveni aparat. Da treba za take slučaje službo ojačiti, je konečno umljivo, a neumevno se nam zdi, čemu je bilo treba poslati k sv. Ivanu kar 40 redarjev in 4 policijske uradnike. — Ne povdarjamo tega morda zato, ker so nam bili redarji na poti, ampak zato, ker se je dotičnim redarjem in uradnikom po nepotrebnem vzelo nedeljski počitek, do katerega imajo tudi oni pravico.

Za koga je bil poslan ves ta redarstveni aparat k sv. Ivanu? Morda zato, da bi nas čuval pred eventualnimi napadi od strani Italijanov?

V tem oziru bi moralo redarstveno ravnateljstvo pač vedeti, da Italijani ne pojdejo motit slavnosti, ki jih prirejamo mi pri sv. Ivanu, ker si tega pač ne upajo, ker vedo, da bi bilo to zanje zelo rizikano podjetje. Mogel bi bil torej k večjemu odločati strah, da pride do spopadov ali nemirov med — Slovenci samimi.

V tem oziru bi pa bile za naše redarstvene funkcijonarje pač zadoščale dosedanje skušnje. Na vsak način torej funkcionar, ki je nasvetoval ves nedeljski aparat, ni zaslužil — odlikovanj!

Na naslov pošte uprave. Prejeli smo: Pazienza porta rose — si misli menda ona že precej stara uradnica na pošti Piazza Barriera Vecchia, ker zjutraj in tudi popoldne moramo čakati na njo, dokler ne opravi svojega ne vemo iz kakih vzrokov zakašnje-nega dela. Pripetilo se mi je že večkrat, da sem čakal zjutraj četrt ure in nazadnje — odšel, ne da bi bil kaj opravil.

Ako ima ona gospica res toliko dela, naj pride prej v urad, ali naj poštna uprava da še eno moč, da ne bo občinstvo moralo čakati na oddajo po cele pol ure.

Upamo, da poštna uprava uredi to stvar, ker mi nismo za urade, ampak uradi so za nas.

XXIV. redni občni zbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Trstu se je vršil 1. julija t. l. v prostorih Slavjanske Čitalnice. Pomembnim besedam ge. predsednice Karle Ponikverjeve sta sledili doročili tajnice in blagajničarke.

Iz tajniškega poročila posnemamo:

Zadnji občni zbor se je vršil 11. maja 1910. V novi oz. stari povečani odbor so bile izvoljene sledeče članice: Karla Ponikvar, predsednica, Maša Grom, namestnica, Irena Štrekelj, blagajničarka, Mira Engelman, namestnica, Olga Bandel, tajnica, Mary Gulič, namestnica, Franja Ferjančič in Ema Lenasi, poverjenici, Marica Bartol in Milka Mankoč, pregledovalki računov.

Meseca februarja lanskega leta so sodelovale na velikem CM. plesu podružnične odbornice. Ker je pa naša podružnica opustila svoj običajni ples, je pomagala pri omejeni prireditvi ter tako pripomogla k sijajnemu uspehu.

3. julija 1. l. je slavila naša glavna družba 25-letnico svojega obstanka. Naša podružnica se je udeležila te proslave in sicer kakor zastopnica vseh podružnic na tržaškem, kraškem in deloma tudi istrskem ozemlju.

Na slavnostnem prostoru smo imele lastni paviljon, kjer nam je prodaja naših domačih špičialitet donesla lep dohodek za družbo.

Dne 19. nov. se je vršil jubilejni koncert naše podružnice v veliki dvorani „Nar. Doma“. Na tem koncertu so nastopala skoraj vsa mestna in okoliška pevska društva pod nadzorstvom gg. Mahkote in Adamiča. Umetniški višek tega večera pa nam je podala ga. M. Costaperaria. Na tem mestu še enkrat vsem: lepa hvala.

Dne 8. dec. je bila skupna božičnica vseh naših otroških vrtev v „Nar. Domu“. Nabiranje za božičnico se nam je letos izredno posrečilo; saj pa tudi od leta do leta potrebujemo vedno več daril, ker to zahtevajo potrebe naših ubožnih učencev.

Naša podružnica je preskrbela revnim

dališki pevski zbor v pretekli sezoni pomagala napraviti novo pot do novega napredka. Pevskemu zboru in njegovemu vodji gospodu Poliču, ki je učil in vodil tudi orkester, katerega smo si bili medtem stalno najeli, bo „Dramatično društvo v Trstu“ ohranilo trajno hvaležnost.

Ko smo torej imeli že zbor in godbo, smo se lotili — operet.

Operetne predstave, katerih do letos nismo imeli na našem odru, značijo gotov napredek. Z njimi smo pokazali, da je naše gledališko podjetje zmogljivo življenja in razvijanja.

Naše operete so mnogi pozdravljali z odkritim veseljem in so bili ponosni, da igramo operete v sezoni, o kateri smo lani na tem mestu govorili, da bo treba število predstav znižati, nobenih ali zelo malo igralcev angažirati — sploh začeti spet z nekdanjim diletantizmom. Nekateri pa, ki so se hoteli pokazati posebno umne, so jih kratkomočno zametavali in so peli umetnosti v našem gledališču mrtvaško pesem.

Absolutno se ne pridružujem ne prvim, ne drugim. Poprej sem že omenjal, da sem zmanjšal število burk, torej iger z zelo skromno ali pa nobeno umetniško vrednostjo. Panem et circenses, so klical ž stari Rimljani; tudi veselih stvari v gledališču nam dajte, zahteva naše občinstvo. Če

otrokom veliko parov čevljev in oblek, ki so jih napravile naše rodoljubne gospe. Zahvaliti se nam je zlasti damam: Rybářevi, Mankočevi, Margreiterjevi, Pretnarjevi, Mandičevi, Gregorinovi, Barteljevi, Krausovi, Mankočevi, Furlanovi, Abramovi, Premkovi in Bičkovi.

Kakor je razvidno, je imela podružnica dokaj lepih uspehov. Vendar pa priporočamo novemu odboru, naj bi svoje delo še podvojlil in potrojil, zakaj potrebe so vedno večje.

Navzoče zborovalke so vzele na znanje obe poročili brez prigovora.

Pavla Hočevarjeva je priporočala naj podružnica razširi svoj delokrog zlasti med žensko širokih slojev ter naj prireja na svojih zborovanih tudi morebitna predavanja. Z ozirom na bodoči razvoj tržaškega Slovenstva prihaja posebno v poštev izobrazba našega ženstva. Zato ni kulturni uspeh naše podružnice nič manj važen od gmotnega.

Predsednica je pozdravila predlog s pripombo, da je stavila že pred leti slične predloge, ki so pa ostali brez posledic. Priporočala je zborovalkam, naj bi se začeli omejnjeni nasveti letos res dejansko uresničevati. Nadalje je opozarjala na 25-letnico naše podružnice, ki se ima prihodnje leto dostojno proslaviti. Glede božičnega obdarovanja okoliških otrok je svetovala ga. Grom, naj bi posamezne šole same skrbele po svojih okoliših za potrebne prispevke.

Na njen predlog so bile izvoljene sledeče odbornice: Karla Ponikvar, Ema Bartelj, Irma Štrekelj, Mira Engelman, Mary Gulič, Pavla Hočevar, Milka Mankoč, Marica Bartol; kakor poverjenice: Roza Goli, Ema Zamejc, Franja Ferjančič, Jožika Sakšida, Marica Lamut, Vekoslava Liseč, Lucija Volk, Ana Kosmina, Antonija Smerdel, Ivana Volk. Želji neutrudne delavke ge. Grom za enoletni izstop so zborovalke le nerade volje ugodile.

Z željo, naj se večja število podružničnih udinj in v tem tudi uspeh podružnice je zaključila predsednica zborovanje.

Stariše in prijatelje malih, ki hodijo v družbin vrtec sv. Cirila in Metoda v Rojanu, se opozarja, da bo otroška veselica, dne 5. t. m. na dan godu sv. Cirila in Metoda in sicer ob 5. uri popoldne v dvorani gostilne „Konsumnega društva“. Vstop k veselici je svobodnen. Radovoljni darovi se hvaležno vsprejemajo.

Za zgoraj omenjeni namen podaril je gospod Peter Jelušič 3 krome. — Srčna hvala!

Primorska ni ogrožena od kolere. C. kr. namestništvo v Trstu poroča: Z ozirom na neprestane vznemirjačo govorice o nevarnosti kolere na Primorskem in specijelno v primorskih zdraviliščih opozarja namestništvo, da avstrijsko Primorje ni nič bolj ogroženo od kolere nego so druge dežele. Kolera se razširja s prometom, ki pa iz sedanjih krajev, kjer razsaja kolera, zelo malo teži v Primorje. Izlasti ne obiskujejo primorskih zdravilišč tujci iz krajev, okuženih sedaj od kolere. Vrh tega opozarja namestništvo, da se v Avstriji najstrožje uporabljajo določbe mednarodne zdravstvene pariške konvencije. V smislu iste se vsak slučaj kolere takoj potem, ko je bil bakteriološko ugotovljen, razglasi po c. k. brz. biro-u in po tem takem tudi po vsem časopisju. S tem je dana javnosti možnost, da se popolnoma zanesljivo orijentira. In tudi če bi se pripetil slučaj kolere v kakem zdravilišču, se tak slučaj takoj objavi kakor samoobsebi umevno.

10-letnica Čitalnice pri sv. Jakobu. To društvo je razposlalo to-le okrožnico:

Bratska društva! Mili rojaki!

Deset let je minulo, odkar je bila ustanovljena „Čitalnica“ pri sv. Jakobu v Trstu. Žalostno je še bilo pred 10 leti pri nas. Težaven radi tega položaj vseh slovenskih društev. Tako se je morala tudi „Čitalnica“ veliko boriti proti raznim nasprotnikom: do-

bi se hotel in mogel ravnati po svojem ukusu, bi nikogar ne poslušal in bi posvetil gledališče izključno in samo gledališki umetnosti. Pa tega ne morem in ne smem, če izvršujem, ali se vsaj trudim, da bi izvrševal svojo nalogo vestno in v smislu društvenih pravil.

Nikar pa ne mislite, da bogve kako visoko cenim operete. Gotovo ne. Obsojam jih tudi jaz, le na drug način, in vem, da so operete smrt drame, torej prave gledališke umetnosti. Mislim pa, da je dajati prednosti operet pred burko, če že mora biti v gledališču tudi kaj takega, ki ni posebno blizu umetnosti. Zabavne predstave hočejo občinstvo zabavati, samo zabavati; če je morda v njih tudi kako dobro jedro, skrito v veseli besedi ali odeto v ostro ali diskretno satiro, se navadno izgublja v smeju in hitrem tempu igranja. Pevske igre in operete hočejo tudi zabavati. Zato pa imajo poleg tega, kar bi morda imele burke, še to dobro, da nam dajajo, skromne sicer, ali vendar tudi glasbene užitke s svojo lahkotno godbo in s svojimi veselimi napevi. In pestre so, resnično navadno vse lepe. — Kako so med občinstvom priljubljene, vam dokazuje tudi to, da se njihove sladke arije rade in lahko popularizirajo.

(Zvršetak pride.)

mačim in tujim, proti pomanjkanju primernih prostorov itd. Toda železna vstrajnost in rodoljubnost ter požrtvovalnost njega ustanoviteljev in članov je zmagala, in društvo je začelo neumorno delovati. Koliko slovenske mladine je rešila „Citalnica“ slovenskemu narodu, one mladine, ki bi bila sicer, ker je prej zahajala v laška društva, laške šole in laške družbe, in, ki prišedša v društvo, niti niti znala dosti slovenski, za naš narod izgubljena. Koliko izobraževalnega dela je storila „Citalnica“ v dobi 10 let, je priča in more potrditi vsak Tržačan. Društvo ima v pravih vse točke nar. prosvete in je zato tudi vsestransko delovalo na glasbenem, pevskem in dramatičnem polju. Glavna priča tega delovanja so razni koncerti in nastopi, mnogoštevilna predavanja, vprizoritev narodnih iger in več operet. Več let vzdržuje za svoje člane in za otroke svojih članov glasbeno šolo.

Zavedajoča se važnosti čitanja, nabavila si je „Citalnica“ lepo knjižnico ter jo pred par leti spremenila v javno.

Kjer je klicala narodna dolžnost, bil je naš pevski zbor v prvih vrstah.

Ni je skoro bilo prireditve, kjer bi „Citalnica“ ne sodelovala. Pa tudi pri večini zunanjih narodnih slavnostih je bilo naše društvo deloma korporativno, deloma po deputaciji zastopano.

Dan 13. avgusta si je izbrala „Citalnica“, da proslavi 10-letnico svojega delovanja, ter da razvije društveni prapor, ki naj jo vspodbuja k nadaljnjemu delovanju.

Bratsko društvo! Slavnosten bodi ta dan za društvo, slavnosten za tržaško Slovenstvo, ki tako lepo napreduje od leta do leta. Ta dan pa bodi tudi dan potrjenja Slovenske vzajemnosti.

Dragi bratje! Vsi, ki občutite težo našega boja, ki se divite in veselite naših uspehov, ki želite, da bi društvo, ki je mnogo pripomoglo k vsemu temu, živelo in napredovalo, pridite ta dan v Trst, da se skupno navdušimo za nadaljno delo v prid našemu zatiranemu, a čvrstemu in hrabremu narodu.

Podpisani odbor se nadeja, da nas bratsko društvo poseti polnoštevilno. Prosim Vas objednem tudi, da nam prijavite svoj cenj. poset, potem Vam določimo razpored našega slavlja.

Zelo bi nas tudi veselilo, ako bi Vaš pevski zbor nastopil s kako pesmijo, kar nam blagovolite naznaniti vsaj do 30. julija t. l.

Na snidenje dne 13. avgusta! Ne moremo Vam sicer v naših skromnih razmerah prirediti sijajnih vsprejemov; bodite pa uverjeni, da Vas vsprejememo z navdušenim bratskim srcem ter storimo vse možno, da Vam bo bivanje med nami najprijetnejše. Na zdar!

Dramatično društvo v Trstu otvori sredi tega meseca dramatično šolo. Vse, ki bi se hoteli posvetiti igralski umetnosti, prosim, da me pisмено ali pa osebno obvestijo.

Za odbor Dr. dr. v T.:
Ivan Zorec
Narodni dom.

Gosp. trgovcem in krčmarjem se na tolika vprašanja sporoča, da ima sedaj v skladišču Tolstovrško Slatino, gosp. Vekoslav Plesničar trgovec ulica Giulia št. 29. Pošilja se franco na dom v mestu, na zunanjo franko postaja Trst po že znanih cenah. Ker je to edina in prva in med vsemi najboljša slatina v slovenskih rokah, jo toplo priporočamo vsem konsumentom. Naroča se lahko tudi posamezno steklenico.

Angleška eskadra. Včeraj jutraj sta namestnik in župan vrnila obisk poveljniku angleške eskadre. Zvečer je poveljnik Sir Edmund Poe priredil na krovu admiralske ladije „Exmouth“ banket na čast gostom.

Včeraj jutraj je prišel z Dunaja v Trst angleški vojaški ataše kap. Stewart, ki se je skupaj s soprogo nastanil v Palace-hotelu „Excelsior“.

Naznamovanje potnih efektov. C. kr. ravnateljstvo državnih železnic nam javlja: V svrhu odvrnitve večih zamud pri oddaji potnih efektov vsled zapeljevanja ali premembe se nujno priporoča potujočemu občinstvu, da zaznamuje potne efekte vsake vrste (kakor potno prtljago, brzovozno in vozno blago) z namembno postajo imenom, stanom in stanovanjem prejemnika (lastnika).

Najprimernejše se zgodi to na prtljagi (tovoru), ozir. na nje ovoju samem, ali nanj z vso ploskvijo trdno prilepljenem listku. Pri košarah, vrečah, balah, torbah itd. je priporočljivo, da se napiše podatke na tablico iz lesa, usnja ali kartona, ki je s tovorom trajno zvezana.

Ta odredba olajša in pospeši brezhibno prevažanje in je najvarnejše jamstvo za hitro najdbo zamenjanih, zapeljanih ali zaostalih potnih efektov, pri nepravem ali manjkajočem železniškem podlistkanju, kar se lahko zgodi pri hitrem odpravljanju prtljage, zlasti za časa močne potovalne sezije.

Da se zabranijo zapeljevanja, je tudi treba, da se odstranijo stara oblepljenja in druga znamenja, ki se lahko zamenjujejo z znamenji za prevažanje po železnicah, po zmlisu določb § 31 železniškega obratnega poslovnika že pred oddajo blaga.

Slovenskim knjigarnam in založnikom. „Društvo Tolstovskega Muzeja“, ki mu je predsednik najboljši biograf Tolstega, Iv. Pavel Birjukov, zbira prevode del veli-

kega pokojnika, spise in članke o njem. — Preko dr. Dušana Makovickega, zdravnika in zadnjega spremljevalca Leva Tolstega, se obrača tudi do slovenskih knjigarn in založnikov, naj bi za imenovani Muzej darovali po en eksemplar v slovensčini prevedenih del Tolstega, oziroma po en eksemplar listov in časnikov, kjer se je pisalo o Tolstem, zlasti ob njegovi smrti (novembra 1910). — „Matica Slovenska“ prosi p. n. knjigarne in založnike, da bi blagovolili ugoditi tej želji in dotične eksemplare svojih žaložnic poslati njej v Ljubljano.

Dijaško podporno društvo v Trstu pozivlja vse one srednješolske dijake, ki imajo izposojene šolske knjige iz podporne šolske knjižnice, da blagovolijo iste vrniti.

Knjige je izročiti društvu tajniku g. Miroslavu Pretnerju, ulica S. Francesco št. 25, II. nadstropje (c. k. pripravnica) v sredo in četrtek od 10 — 12 ure dopoldne.

Iz Ocizle. — Naše občinske volitve so bile že napovedane, a c. kr. okrajno glavarstvo v Kopru jih je ustavilo zadnji dan, češ, da še ni rešilo nekaterih spisov. Od tega je še minolo celih 6 (šest) mesecev, toda dotični spisi do danes menda še niso rešeni.

Gospod okrajni glavar! Ali so se tozadevni spisi morda že zopet izgubili?

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca junija 1911. sledeči promet:

Dohodki.	
A) redni dohodki:	
1) Prispevki iz nabi-	
ralnikov	701 K 99
2) Prispevki podružnic	
Kranjsko	1817 K 53
Štajersko	1677 K 56
Koroško	20 K —
Primorsko	600 K 90
Niže Avstr.	200 K —
Skupaj	4315 K 09
3. Razni prispevki	5759 K 38
skupaj	10.776 K 46

b) izredni dohodki:

Prispevek za obrambeni sklad	1.178 K 33
c) iz družbine glavnice se je dvignilo	14.724 K 13
skupaj	26.678 K 92

Izdatki.

A) redni izdatki:	
1) plače, remun. učit. osobju, razni računi itd.	6.900 K 50
B) izredni izdatki:	
2) nalož. na glavnico, oz. obrambeni sklad	1.178 K 33
3) izplačila za šolske stavbe	14.724 K 13
skupaj	22.802 K 96
torej prebitka	3.875 K 96

Opomba. Pri obrambeni skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavnica toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

Tržaška mala kronika.

Drugi slučaj kolere na parniku „Oceania“. Ženska, ki je zopet obolela za kolero na parniku „Oceania“ in se nahaja izolirana v lazaretu, je v zelo opasnem stanju in je prav malo upanja, da ozdravi, kljub temu, da se je poizkusilo vsa sredstva, ki jih narekuje zdravniška umetnost.

Znatna tatvina. Gosp. Nikolaj Zoratti, stanujoč v ul. S. Nicolo 9, je dne 25. jun. šel za nekaj ur iz hiše skupaj s celo rodbino. Ko se je povrnil domov, je našel, da so bila vrata stanovanja siloma odprta. Iz predalčka omare pa so bili vkrađeni dragulji v znesku 2000 K. Sreča zanj, da je zavarovan proti ulomu, kajti policija, ne le da ni prišla tatovom na sled, marveč je hotela še prekrivati to tatvino za katero smo izvedeli le slučajno.

Dež jajc in denarja. Ivan Martini, star 42 let, krošnjar iz Trsta brez posla, mož, ki je bil večkrat kaznovan in je tudi znan alkoholist, (bil je 75krat kaznovan) je v nedeljo zvečer preko line nad durmi skladišča jajc v ul. Carducci 39 vdrl v to skladišče. Tu je ulomil predal, iz katerega je vzel 79 vin., ni pa videl družega, v katerem je bilo 60 K. Snedel je potem kar 20 jajc. Neštevilno jajc pa je skozi lino vrgel na ulico. Radi tega redkega dežja se je okolo skladišča na cesti nabralo veliko ljudi, ki so se pa seveda držali v respektni daljavi pred čudnimi projektili. Naenkrat je možakar začel metati na ulico tudi vkrađeni drobiž. Mularija se je seveda hlastno vrgla na denar, ali morala je kmalu retirirati pred po-

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE
ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila danes 4. t. m. od 9. do 12. ure predpoldne in od 3. do 6. popoldne:

Velika množina svinčnikov, omotnega papirja, sušilnikov in papirja za risanje, črnilnikov, pastelov, barv, črnila, ovojka za cigarete, šolskih zvezkov, albumov, držal za glazbo, zavitkov, vizitnic, lepenkov, šolskih torbic, držal za peresa, knjžic, okvirjev, trgovskega papirja in druge papirniške potrebščine.

Dražba, ki se bo vršila v sredo 5. t. m. od 9. do 12. ure predp.:
Chiffoniers, nočne omare, mize, slike stenske ure, etagers, pisalna miza, ogledalo, toilettes.

POHIŠTVO SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje gospoda dr. J. Zorn-a,
Brno

G. J. SERRAVALLO
Trst.

Prav rad Vam poročam, da rabim čez 15 let Vaš izdelek ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di China Ferruginoso Serravallo) tako v praksi, kakor za mojo lastno rabo. To dejstvo je najboljši dokaz uspešnosti tega izbornega izdelka.

BRNO, 14. marca 1910. Dr. ZORN.

Na obroke! **JAKOB DUBINSKY** Na obroke!
TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbira izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnega blaga
ter moške in ženske suknje. 107

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cone brez konkurence.

80.000 UR
bo darovanih!

Oklic.
Gostilna in trgovina pri „Fani“ v hiši št. 394 v Idriji in stanovanje v I. nadstropju

se odda
pod zelo ugodnimi pogoji v zakup.
Natančneje podatke daje posestnica Helena Lapajne.

G. De Vecchi & S. Skerl
nasledniki A. FONDA
Trst, ulica del Bosco št. 17, Trst

zaloga • ovsa
klaje in otrobov.

SENO prve vrste po 8 K. Oves Ben po 20 K. Slama po 9 K. Koruzna slama po 12 K. Rastlinska žma po 20. Otrobi „V“ po 14 K. — Prodaja na drobno in debelo. Cene po dogovoru.

Dobro jutro! Kam pa kam?
„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postrežen, Vam svetujem, da greste v ulico Riborgo št. 31 (Al buon Operaio)“
tam dobite vsakovrstno obuvalo od najfinejše do najnavadnejše vrste po nizki ceni. SVOJI K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANČIČ.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Čermák | V. Tuscher
: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

Krojačnica za civiliste in vojake .:
Franjo Polanec
v Trstu, via S. Giacomo (Corso) 6, II. n.
Priporoča se slavcem občinstvu in vojaštvu za vsakovrstna dela. Blago prve vrste, delo solidno, cene zmorne.

„KODAK“
Bogata izbira fot. aparatov vsake vrste.
ZALOGA 396
aparator films, stekla za fotografiranje itd.
glasovite svetovne tvrdke KODAK.

R. BUFFA - Trst, Corso št. 2.
EDINI ZASTOPNIK
GLASOVITE TVRDKE „LA LUMINOSA“ V GENEVI.

Prva primorska tvornica za lesne izdelke z vodno silo
tvrdke A. KRIZNIČ :: ob kolodvoru Podmelec
SPREJEMA V IZVRŠITEV:
vse v stavbeno mizarsko stroko spadajoče izdelke za HIŠE, VILE, ŠOLE, BOLNIŠNICE, CERKVE, JAVNA POSLOPJA itd. kakor: OKNA, VRATA, PODOVE, PORTALE; popolne opreme LJUDSKIH ŠOL, ŠOLSKE KLOPI po Rettig-ovem patentu itd.
Proračuni in načrti brezplačno. — Zahtevajte vzorce in cene.

Parketna tvornica opremljena z najnov. stroji nudi parketne desice iz hrast. in bukovega lesa. Postrežba takojšnja za vsako množino!
Strugarski oddelek nudi vse v strugarsko stroko spadajoče izdelke. - JAMSTVO!
Vsa dela so solidno in strokovnjaško izvedena. — Obisk strokovnjaka interesentom brezplačen. 329

novnim padanjem jajc. Končno je policija s pomočjo ognjegasev siloma odprla vrata skladišča in tako so vklenili čudnega tiča.

Nepoboljšljiv fant. Dasi je Ezij Seniza, mesar iz Trsta, star komaj 19 let, je bil vendar že neštevilokrat kaznovan radi tatvine. Predvčerajšnjem je bil aretiran v ul. della Piccola Fornace, ko je nosil kroš, v katerem je bilo sedem kokoši in gos, ki jih je vkradel nekje tam blizu. Perutnina se nahaja v varstvu v skladišču ul. Valdirivo 23 na razpolago lastnika.

Pijanec v morju. Predsinočnjem je možakar, ki se je totalno pijan gugal po nabrežju Pescatori, naenkrat štrbunknil v morje. Mrzla kopel ga je takoj zdramila, da je začel vpiti kakor sraka. Trije Lloydovi mornarji so ga potegnili na suho.

Solnčarica. Ana Grasser, stara 29 let, se je včeraj na trgu Sv. Vida naenkrat brez zavesti zgrudila na tla vsled solnčarice. Prepeljali so jo v bolnišnico.

Nezgodba v kuhinji. Ana Pečko, stara 24 let, stanujoča v ul. Tor S. Piero 1, je včeraj pogrevala juho za svoje dete v samovarju. Samovar z vrelo juho se je prevrnil in ona je dobila hude opekline po vsem životu. Zdravniška postaja jo je dala pripeljati v bolnišnico.

Koledar in vreme. — Danes: Urh, šk. — Jutri: Ciril in Metod ap. Slov. Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 28° Cels. — Vreme včeraj: deloma oblačno.

— Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno. Temperatura malo spreminjena. Severovzhodni vetrovi.

Društvene vesti.

Pevska vaja se vrši danes v torek točno od 8. do 10. ure zvečer v „Čitalnici“ pri sv. Jakobu. Ker se pri današnji vaji poslovimo za par mesecev od našega vlega pevovodje in skladatelja g. prof. Mirka in ker se bliža 10 letnica, prosimo vse stare in nove pevce, naj se današnje vaje vdeležijo polnoštevilno. Pevske vaje se bodo nadalje vršile vsaki torek in četrtek. Novi pevci in pevke se sprejmejo še tekom tega tedna.

Odbor tržaške podružnice Glasbene Matice ima danes zvečer ob 8 in pol redno odborovo sejo. Ker je to zadnja seja pred občnim zborom, se prosijo polnoštevilne udeležbe. Seja v zgornjih prostorih restavracije Balkan. Predsednik.

Gg. Člane stavbenega odseka za novo CM šolsko poslopje pri sv. Jakobu uljudno vabim k važni seji, ki se vrši v četrtek, dne 6. t. m. ob 8 in pol zvečer v II. razredu družbene šole na Acquedotto št. 20, II. n. Tajnik.

Dramatično društvo v Trstu. Gosp. odbornike prosim, da bi jutri, v sredo, prav gotovo prišli k zelo važni seji, ki se vrši v gledališki pisarni. Predsednik.

Zavod sv. Nikolaja ima danes v torek popoldne ob 5. uri odborovo sejo v društvenih prostorih. Tem potom vabimo vse odbornike, da se zanesljivo vdeležijo te važne seje.

Pevcem pevskega društva „Trst“. Danes točno ob 8. in pol pevska vaja v gledališki dvorani „Nar. Doma“. Prosi se točne in polnoštevilne vdeležbe. Gg. odborniki so naprošeni, da pridejo danes tudi ob 8. in pol k izredni seji.

Seja pododsekov (vseh treh) Učiteljskega društva je danes ob petih in pol; nato ob šestih odsekova seja. — Vse v Slov. trgovski šoli. Načelnik soc. odseka.

Nar. del. organizacija.

Sestanek delavcev „Čistilnice riža“ (Pilatura riso). — Vsi delavci čistilnice riža so vabljeni na ta važen sestanek, ki bo danes, v torek ob 8. uri zvečer v ulici Lavatoio 1.

Odbor voznikov ima jutri, v sredo ob 8. uri zvečer sejo v prostorih NDO v ulici Lavatoio 1. Naj nikdo ne manjka.

Vesti iz Goriške.

Sokolski dom v Prvačini. Smrekovje, borovje in hrastovje je začelo pod sekiro padati za okrašenje sokolske dvorane. Šivalni stroji drdraj pod nogami sokolov za transparente. Ravno pri pisanju teh vrstic došla je brzovjaka iz Gorice, da „Slovensko pod-

porno društvo“ udeleži se odpretja Sok. doma korporativno s svojim zborom ter bode med odpretem pelo dva zbora. Med tednom hočem Vam pisati še kaj novic. Torej Na zdar!

Ajdovščina - Šturje. Tovarna Volta-Werke za izdelovanje električnih aparatov se je združila z večjo tovarno v inozemstvu. G. inženir Stöcklin ostane tu kakor voditelj filijalke tukajšnje tovarne, a drugi inženir g. Moser se preseli z družino v Milan kakor voditelj iste tovarne v Italiji.

Podružnica sv. Cirila in Metoda v Vrtojbi sklicuje svoj letni občni zbor prih. nedeljo, 9. t. m. ob 11. uri popoldne v „Občinskem Domu“ z navadnim dnevnim redom.

Iz Kostanjevce na Krasu. Ker se g. vikar Ant. Bratina radi uradnega zadržka ni mogel vdeležiti šolske veselice dne 25. junija, je daroval dvorazredni ljudski šoli v Kostanjevici 4 iztise „Veliki katekizem“ in 4 iztise „Mali katekizem“, za kar mu podpisano šolsko vodstvo tem potom izreka zahvalo

Šolsko vodstvo v Kostanjevici.

Razne vesti.

Statistika analfabetov. — „Zeitschrift für österr. Volksschulwesen“ podaja sledečo statistiko, ki kaže, koliko odstotkov analfabetov štejejo posamezne evropske države: Nemčija 0.5%, Švedsko 0.1%, Svica 0.1%, Dansko 0.2%, Velika Britanija 1%, Francija 2%, Nizozemsko 2%, Finsko 4.9%, Belgija 10.2%, Avstro-Ogrska 25.7%, Grško 30%, Italija 31.3%, Bolgarija 53%, Srbija 62%, Rusija 62%, Portugalsko 70%, Rumunija 75%.

Evrope šteje 465.451 šol s 45,281.691 učenci in z 1,050.632 učitelji.

Mali oglasi

Mladenič z dobrim spričevalom išče mesta mesarja in točaja v restavraciji ali hotelu Naslov pove ins. odd. Edinosti pod št. 1159

Sprejme se takoj zanesljivega mladeniča starega čez 18 let izvežbanega slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v trgovino dvokoles in šivalnih strojev, ter sposobnega za poslati po raznih opravilih. — F. Batjfel, Gorica, stolna ulica št. 2. 1160

Uradnik zna slovensko, italijansko, nemško, išče postranski zaslužek dve tri ure na dan. Ponudbe pod „Delaven“ na Edinost 1161

Letoviščarji! V Lescah pri Biedskem jezuru na Gorenjskem je več sob za samce, gospode profesorje itd. po najnižjih cenah takoj za oddati. Daja pojasnila: Franica Prosen, v Lescah 54 (Gorenjsko). 1162

Iščem se prodajalno jestvin v najem; položaj kavcajca. Pojasnila daje Žiberna, ulica Molin a vento 70. 1164

Dalmatinska gostilna v ul. Nuova št. 18. Vino črno, dalmatinsko, po 80 st., opolo 88 in belo 96. Dobra kuhinja. 1050

Iščem službo kot vratar, stražnik ali oskrbnik pri kaki tovarni, oženjen brez otrok. Govorim in pišem slovensko, nemško, italijansko. Naslov pove Inzeratni oddelek Edinosti. 1145

Dobrodoča prodajalna jestvin se proda po zelo nizki ceni. Ulica Molino a vento 70. Žiberna. 1150

Prodajam 60 litrov brisjevo, 50 litrov tro-pisovo. Obrniti se na naslov: A. Gruntar, p. Šmarje pri Ajdovščini. 1142

Odda se se lepa mehlovana soba s hrano. Via Molin grande št. 44, II. v. S. 1143

Priporoča se mizar M. Majcen, ul. Belvedere 28, vogal Torquato Tasso. Izdeluje spalne sobe in vsakovrstno pohištvo. 899

Proda se takoj zaradi družinskih razmer velika dobrodoča mekarna s hišo in posestvom vred. Hiša se nahaja na Gorenjskem tik železniške postaje v posebno lepem kraju in ob državni cesti; obsega okrog 160—170 m², ima lasten vodovod, opremljena je z modernimi stroji na parno turbino, ima lednico napojeno z ledom. Mleko se lahko takoj odpošilja; je v kraju, kjer je tudi tujski promet. Ako kupca mekarstvo ne bi veselilo, se hiša pripravi lahko za letoviščarje. V hiši se lahko napravijo kopelji, ker je v nji vodovod in izdelovalec pare. Hiša ni še popolnoma dodelana, a je že pripravljena za mekarstvo v prtiličju. Okoli hiše je zemljišča s arav 93 m². Kar se tiče mekarne v okolici hiše, se lahko nabavi vsaki dan mnogo mleka prve vrste in razpošilja v Trst; v hišo se lahko pelje druga trgovina ali obrt. Kupovalec bi lahko zaslužil lep denar in živel v mirnem, zdravem kraju. — Več pove MARTIN LANGUS, Izlake pri Zagorju. 1108

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. registrovana zadruga z omejenim poročtvom. Telefon št. 952. Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (uhod po glavnih stopnicah) Hranilne vloge sprejema od vsakega, če od njega ni od in 4 1/4% jih obrestuje. Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru 5%-6% na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. Uradne ure: od 9.—12. ure popoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno - hranilnični račun 816 004. Ima najmoderneje urejene varnostno celico za shrambo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajštediti svojo deco.

Iščem gospodinjko k trem mlajšim otrokom, ako nekoliko premožnja zakon ni izključen. Pismene ponudbe pod „Državni uradnik“ št. 1155 na Ins. odd. Edinosti.

Albanija in Albanci. Spisal: Niko Ninič. Cena 20 vin. Albansko vprašanje je zopet na dnevnem redu in dežela v revoluciji. Kogar torej zanima ta čudna dežela, naj kupi gori omenjeno zanimivo brošurico, ki se dobi v vseh slov. knjigarnah. 717

Zdravljenje: krvi Čaj „Teodori cvet“ (Milleflori) Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim sluh jim, če peča v zločin, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidam. — Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se doblja v odlikovani lekarni PRAXMARER - „AI DUE MORI“ Trst (mestna hiša) — Telefon 377 Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franko, ako se dopelje Kron 1.10.

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je naj-finejši in najzdravejši kavni pridatek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah. 0000

Zaloga obuvala in lastna delavnica PAVEL VISINTINI Trst, ul. Giosue Carducci 31. Filijalka ul. S. Sebastiano 8. Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Po-prave se izvršujejo točno in solidno po zmernih cenah

TRATTORIA „All' Antica Pompei“ Trst, Piazza Carlo Goldoni 4. Priporoča se slavnemu občinstvu. — Toč se izvrstno vino: teran, istrsko, furiansko in belo. Šteinfeldsko pivo. Domača kuhinja z raznovrstnimi mrazimi in gorkimi jedli. — Za obilen obisk se toplo priporoča FRANJO MARINSEK.

Na obroke! Velika zaloga izdelanih oblek Velika izbira letnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specialiteta v veznji. Velika izbira volnenega blaga. Najzmernejše cene. Adolf Kostoris - Trst Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“. Telefon št. 251, Rim. II.

TEODOR KORN Trst, ul. Miramar št. 65 Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste. PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE PO NIZKIH CENAH. Delo dobro in zajamčeno. Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenko.

ANTON BARUCCA MIZARSKI MOJSTER Trst, ulica San Francesco d'Assisi 2. Specialist za popravljanje roulet na oknih. Na željo se menjajo pasovi in zmeti. Jamči za popolno delo in se ne boji konkurence.

„Caffé Goldoni“ Trst, Piazza Carlo Goldoni št. 2. Pijače naravno in prve vrste. Časopis in ilustracije. POSTREŽBA TOČNA. Za obilen obisk se najtopleje priporoča FRANJO MARINSEK.

V najem se oddajo bicikli Zaloga dvokoles in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke. TRST, Via Scorzeria št. 12 V. Osvaldella 501 Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. pop.

Oglase, poslana, osmrtnice, male oglase, zahvale in v obče kakoršnokoli vrsto oglasov sprejme „Inzeratni oddelek“ v ul. Giorgio Galatti št. 20 (Narodni dom) polunadstropje, levo. — Urad je odprt od 9. do 12. dop. in od 3. do 7. zvečer.

TOVARNA VOZOV PETER KERSIČ v Spodnji Šiški, kolodvor Ljubljana (Kranjsko) Dobavatelj vseh poštinih vozov c. kr. avstr. pošte. — Poštini vozovi patent Kersič št. 43.741 za Ogrsko, št. 31.925 za Avstrijo. Priporoča svojo bogato zalogo raznih vozov, nadalje se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča naročila po meri in risbi natančno in najsolidnejše, za kar jamčim.

čevljarnica „Alla Sartorella“, Trst Velika izbira vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke. — Blago izvrstno in cene zmerne.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadstr. P. KERŠIČ Popravki se izvršujejo po odgovarjajočih cenah in se uračunajo rabljeni vozovi.